

Derfor blir vi pusete av kattungar

Masterstudie. Bilete av søte dyr og babyar med store auge og små nasar vekker eit biologisk behov i oss, går det fram av ein masterstudie som er gjort ved Psykologisk institutt ved Universitetet i Oslo (UiO).

Det er Kamilla Knutsen Steinnes som har granska kjenslene som oppstår når vi ser bilete og videoar av søte dyr og babyar i sosiale medium. Ho fann kort og godt ut

at forsøkspersonane hennar vart rørt på ein positiv måte, noko forskarane kallar kama muta – det å bli «gripen av kjærleik».

– Ein får ei varm kjensle i brystet, ein kan få gåsehud, somme fekk faktisk òg tårer i auga av å sjå på ein kattunge i 30 sekund, seier Steinnes til NRK.

I forsøka fann Steinnes òg at testpersonane vart meir omsorgsfulle etter å ha sett på søte babyar

og dyr. Det ser òg ut til at dei populære motiva gir folk motivasjon til å pleie forholda til andre menneske.

– Litt overraskande kanskje, så kan dette òg overførast til andre rasar. Omsorgsbehovet vårt er så sterkt at vi føler dei same sterke kjenslene overfor ein hundekvelp som overfor ein baby, seier forskaren, som har gjennomført studien i samarbeid med Kama Muta Lab ved UiO. ©NPK

Foto: NPK

Illustrasjonsfoto: Shutterstock / NTB scanpix

lig å kutte klimagassutslippene nok dersom økonomien fortsetter å vokse, nettopp fordi vekst er avhengig av stadig større forbruk.

Urealistiske forventninger
Næss påpeker at utviklingen av ny teknologi er uforutsigbar.

– Luftfarten er et tydelig eksempel på en teknologisk utvikling som går tregt. Her er overgangen fra fossilt drivstoff til elektrisitet foreløpig kun på forsøksstadiet, sier han.

– Samtidig ser vi at flytrafikken fortsetter å øke i takt med at vi blir stadig rikere. Utslippene fra

denne sektoren vil derfor fortsette å øke, fortsetter han.

Ifølge studien står flyreiser til utlandet for 51 prosent av utslippene innen norsk transport, mot 39 prosent fra biltrafikken.

– Det er ikke nok tid til å vente på at teknologien skal redde oss. Vi har det rett og slett for travelt, konkluderer han.

For hvor lang tid har vi for å nå målene i Parisavtalen? Ifølge FN's klimapanel (IPPC) er det allerede i dag ikke lenger rom for at utslippene fortsetter å øke.

I Parisavtalen har landene blitt enige om å jobbe for en tempera-

turøkning som begrenser seg til 1,5 grader Celsius.

– Vi har 9,8 år på oss før utslippene må ned for å nå dette målet, gitt at utslippene ikke øker i forhold til i dag, forklarer Jin Xue, som er medforfatter av studien.

I Norge har utslippene økt med 3,3 prosent mellom 1990 og 2016, ifølge Statistisk sentralbyrå.

Fører til økt forbruk

Et av problemene som forskerne peker på, er at teknologier som skal gjøre bruken av energi mer effektiv, i flere tilfeller fører til at forbruket øker. Da forsvinner

Flere og større hytter

Nye standarder for hva som er normalt forbruk må til, skal vi nå klimamålene, mener Jin Xue, medforfatter bak den ferske studien.

Det er i dag rundt 423.000 hytter og fritidsboliger i Norge, et antall som øker med 5000 hvert år, ifølge studien.

– Det vi ser, er at samtidig som at flere bor i mindre boliger i byene, øker antallet fritidsboliger og hytter, sier Xue.

– Og i hytteområdene er ikke kravene til tetthet og energieffektivitet like utbredt som det er for nybyggene i mer urbane strøk, legger hun til.

Derfor er en øvre grense som inkluderer hytter og fritidsboliger nødvendig, mener hun.

– Men for å unngå at det blir for hardt press på boligmarkedet med sterk prisøkning, må det samtidig innføres minimumsstandarder slik at ingen risikerer å bli skjovet ut, understreker Xue.

Elbiler er ikke utslippsfrie

Forskerne mener også at overgangen fra fossile til elektriske biler ikke er tilstrekkelig for å nå klimamålene.

For til tross for rekordsalg av elektriske biler i Norge er heller ikke denne teknologien godt nok utviklet til å takle kalde, norske vintre på fjellet eller ved fjorden, langt fra ladestasjoner, understreker forskerne. Utenfor byene er ikke kollektivtilbudet like tilgjengelig, noe som fører til at folk velger bensin- eller dieselen når de skal ut av byen og på hytta.

miljøgevinsten. I studien viser forskerne til undersøkelser fra Danmark og Norge som har vist at energiforbruket har gått opp når miljøvennlige varmepumper har blitt installert i husene.

– Når strømmen blir billigere, velger mange å holde god temperatur i flere rom enn før, og samvittigheten for strømforbruket er ikke like styrende, forklarer Xue.

– Dersom vi ikke begynner å tenke på at vi også må begrense forbruket, vil det bli vanskelig å få utslippene ned, sier hun.

Men hvordan? Forskerne foreslår noen tiltak.

Forsker: Jin Xue. Foto: NMBU

– Vi vet at bilen stod for 55 prosent av daglige turer og 72 prosent av feriereisene i 2013–2014. Mellom 2009 og 2014 økte tiden nordmenn tilbrakte i bil med 78 minutter, sier Xue.

Og elbiler er heller ikke utslippsfrie.

– Det er fint med elbiler, men selv om utslippene fra selve kjøringen er mindre med elektrisitet som drivstoff, så er det viktig å huske at produksjonen av bilene ikke er utslippsfri. Flere biler fører derfor til økte klimagassutslipp, påpeker hun.

Nærområder

Gode aktivitetstilbud i nærområdene der hvor folk bor, er eksempel på tiltak som forskerne mener kan bidra til at færre velger lange flyturer til utlandet eller lange kjøreturer til andre steder av landet, når ferien kommer.

– Vi kan ikke fortsette som før og tro at vi kan kjøpe oss til en løsning på klimaendringene. Vi må finne nye standarder for hva som er normalt forbruk, konkluderer Xue.

– Det bør for eksempel settes et tak på boligareal, og denne øvre grensen bør inkludere hytter og fritidsboliger, sier Xue.

Dersom den øvre grensen på boliger i Oslo hadde blitt satt til for eksempel 140 kvadratmeter, ville dette ha ført til 26 prosent reduksjon i arealbruken mellom 2005 og 2009, forklarer hun.

Xue mener rekkehus og bygg som kan huse flere familier må prioriteres framfor eneboligen.

Tove Rømo Grande

kommunikasjonsrådgiver på NMBU